

popoldne je prišel. Med tem so pa odborniki pili tudi kuhano vino, baje na račun predstojnikov, — ali Bog vé, na čegav. — Račun so potem kakor tako pregledali in hitro podpisali. Eden odbornikov je sicer terjal, naj se trije odborniki izvolijo in račun pregledajo, — pa zastonj. — Prašamo: Ali c. k. glavarstvo in okrajni zastop znata kaj o tem in kaj namenita storiti? Ali ne bi kazalo preiskati, kako da se je seja dne 24. marca vršila? — uboga občina Gornje-Kungotska!

Iz Cirkovec. (Popravek.) V prejšnjem listu „Slov. Gospodarja“ pisalo se je, da si neki nemčurski Martin iz Mihovec zavoljo predstojništva v Cirkovcah pete brusi in da za ptujskimi nemčurčki sline cedi.

Tukaj je mala pomota. Tisti veliki nemčur, ki je predlanskim v ptujski kazini Judeževe kosti v nekem zapečniku glodal, je nam predobro znani „Tevža“ v Mihovcah. Ta nemčurski „Tevža“ se je nemške kulture nasrkal, ali nemški toliko zna, kakor njegova babica na orgle igrati. Mi se s tem človečekom ne bomo več pečali, le toliko mu lahko danes povemo, da bo on tistokrat v Cirkovcah predstojnik, ko bo zadnji iz Gradca prikobacal. Mi Cirkovčani si stotake po „ajžarih“ sušimo in nam ni treba na šulvereinske groške čakati, kateri iz blažene prajzovske dežele čez nemški Ptuj sem dol vandrajo. Naš predstojnik bode dober kristijan, pošten Slovenec in prijatelj nas kmetov, ne pa nemčurski in lačenbergarški Tevža.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Svitli cesar so se dne 8. aprila podali v Monakovo, obiskat svojo prevz. hčer, nadvojvodinjo Gizelo. — V drž. zboru so že vendar srečno dognali državne proračune. Govorili so veliko in nekateri nemški poslanci so v tem pokazali jasno, da sta si nemštvo pa omika lahko celo navskriž. Tako se še ni razsajalo na Dunaju v poslanski zbornici nikoli prej in dal Bog, da bi se ne izgodelo še večkrat! V obravnavi proračuna za pravosodje menil je dr. Derschatta, poslanec za Graško mesto, da mora očitno pokazati svoje sovraštvo do vsega, kar je slovensko ter je v eni sapi hvalil vse, kar so počeli pri nas nemškutarji doslej. Zatem pa se je še vsedel na sodnji stol ter slov. jezik obsodil, češ, da ga nihče ne umeje. Ako je mož pod „nihče“ sebe mislil, radi mu pritrdimo, da je prav razsodil. To mu je tudi češki poslanec Vašaty v lice povedal in minister Pražak ga je precej trdo bacnil s sodnjega stola, na katerem je po krivici bil sedel. — V preosnovno tiskovne postavbe bode težko kaj, niti Schönererjev, niti dr. Forggerjev predlog nista za rabo, poslednji že

celo ne, kajti je samo slab prepis nemških tiskovnih postav. — Načrt o črni vojski še pride pred veliko nočjo v razpravo, v dotičnem odseku niso ga znatno izpremenili, še tega niso postavili, da bi imela črna vojska tudi vojaško obleko. — Drž. zbor se še zbere vendar-le tudi po veliki noči in se porine vsled tega čas zborovanja za dež. zборе najmanj za mesec dni nazaj. — Baron Washington potrjen je sopen za predsednika c. kr. kmetijske družbe za Štajarsko, nimamo se torej nadjati, da bi ta družba kaj več storila za naše kraje. — V Ljubljani, kakor tudi po drugih mestih, se je v nedeljo obhajala 25letnica „protest. patenta.“ Gotovo jim nas vsak privošči prostost, ki jo vsled patenta uživajo tudi po naših krajih, toda ne damo si po njih jemati naše prostosti. — V Grabštanju na Koroškem bodo dne 2. maja kuhali nek „bauernbund“ ali proti komu bodo naperili to kmečko zvezo, brž izvemo, ko vidimo imena mož, ki bodo v tem vezali — otrobe. Kjer nosi zloglasni Matschnig zvonec, tam bolijo slov. kmete — ušesa. — V Gorici deluje nekaj let sem „Ljudska posojilnica“ in kakor kaže računski sklep za l. 1885, po vsem srečno: vsega prometa je lani imela 16.000 gld. — V Trstu so zaporedom prišli 3 velikim goljufijam na sled: pri mestni kasi, pri ljudski banki pa še pri neki drugi tvrdki; vsakokrat pa so goljuhi pristaši-irredente. To je za njo pomenljivo. — Ces. namestnik v Zadru je začasno finl. Blažević, Hrvat, ali postane pa tudi za trdno, še ni znano. Irredenta bi rada imela nevojaka, najbolje, ako iz svoje srede. Morebiti celo dr. Bajamontija? — V Pešti so zasačili celo društvo, ki je za dober denar goljufovala naborne komisije s spodtaknenimi naborci. Na čelu društva je nek K. Broser, seveda je žid, kajti v Pešti je žid in še kdo — pravi gospodar.

Vnanje države. Velevlasti so vzprejele ruske predloge. Vsled tega imenuje Turčija bolgarskega kneza za guvernerja vzhodnje Rumelije na 5 let in po teh bodo sopen velevlasti odločile, ali bi se on še na novih 5 let imenoval. Knez Aleksander se je s kraja branil te spremembe, h koncu pa se je velevlastim udal. — Grška kraljevina se še velevlastim ni udala in ni se še nič razorožila. Ljudstvo neki le gori za vojsko in ministerstvo je v kamori le s težavo doseglo, da se niso takoj za vojsko odločili. Boja med turško in grško vojsko še dosehal ni bilo, toda napeti ste obé in sprednje straže si stojé že prav blizu nasproti. — Srbsko ministerstvo je razpustilo skupščino in je nove volitve razpisalo, torej upa iz novih volitev dobička. — Rusi držé za orožje, a ne vé se, na katero stran da ga bodo zasukali, nekaj časa je bila podoba, da bi se to izgodilo zoper Nemčijo, a sedaj so se gledé nje vmirili. — Bismark je sit boja zoper katol. cerkev ali

bolje, ta boj mu je sedaj na poti, tedaj pa je z veseljem prijel za roko, katero so mu sv. Oče ponudili v spravo. Kakor vedó listi, bila bi enaka pogodba se že sklenila, a mi še dvomimo. — Francoska jemlje pridno na posodo, ravno kar se je ministerstvu dovolilo poiskati si 900 milj. fr. Na dolgove, v resnici na te se zastopi liberalizem. — Italija dobo nove ministre. Cairolu, prijazen Avstriji, stopi mu bojda na čelo. — Gladstone je predložil spodnji zbornici svoje predloge gledé Irske, pravijo, da jih je znatno izpremenil, vendar pa je še malo upanja, da bi jih zbornica vzprejela. — V Španiji je sedaj razmerno po vseh krajih precej mirno, celo Canovas del Castillo je odločno na strani kraljice. — Po Belgiji še med delalci ni miru, sedaj so se uprli v Ninove, blizu 2000 delalcev je popustilo delo, tovarne se branijo jim privoliti, kar bi baje radi, manj dela namreč pa več plačila.

Za poduk in kratek čas.

Duhovnja sv. Križa nad Mariborom.

(V spomin njenega stoletnega obstanka. Spisal J. S—a.)

Predgovor.

Nekdaj je vso pokrajino, ki zdaj spada pod Mariborsko dekanijo na levem pobočju Drave, obsegala Mariborska mestna župnija, kajti fara ali župnija sv. Janeza Krstnika v Mariboru je segala od Drave do Pesnice in od Sturmove grabe pod sv. Ožbaldom pa do Hrastoveca.

Najpoprej so v tej obširni pokrajini poleg mestne župnije ustanovili še tri druge samostalne župnije, namreč v Selnici, v Kamnici in in pri sv. Petru. Vendar tudi te štiri župnije še so bile tako obširne, da je bilo silno težavno za vernike redno se božje službe vdeleževati, za duhovnike pa dolžnosti dušnega pastirstva izpolnjevati.

Zavoljo tega so poznej še pri zgornji sv. Kungoti in pri sv. Martinu pod Vurberkom samostalne duhovnike nastavili. Iz ravno tistega uzroka pa so pred sto leti še spet štiri nove duhovnije v tem okraju ustanovili, in sicer v župniji sv. Petra pri sv. Barbari in sv. Marjeti; v Mariborski župniji pri Devici Mariji v Graskem predmestju, zdaj slovenska ali frančiškanska fara; in v župniji Kamniški pri sv. Križu.

Pri sv. Križu nad Mariborom se je prva župnijska božja služba obhajala dne 29. junija 1786, toraj bode letos na praznik sv. apostolov Petra in Pavla ravno sto let, kar ta samostalna duhovnja obstoji.

Sedanji dušni pastir pri sv. Križu, č. g. Anton Vraz, se je odločil, da hoče s svojimi vernimi župljani ta stoletni spomin ali jubilej

slovesno obhajati; v ta namen je že vso cerkev primerno prenovil in olepšal ter napovedal ob tistem času sv. misijon, naj bi še srca svojih ovčic tako pripravil, da bi ta jubilej bil vsem ne le den veselja, ampak tudi den milosti božje.

In da bi se pri tej priliki Križevčani in njih sosede opozorili na vesele in žalostne dogodke, ki so se zlasti v teh sto letih v njihovi župniji dogodili, da bi se opomnili, zakaj se imajo Bogu zahvaliti in česa še ga posebno prositi in da bi z večim pridom svoj jubilej obhajali in ga delj časa v spominu ohranili, za to so te črtice priobčene ter posvečene njihovu skrbnemu pastirju pa njegovim pridnim ovčicam, ki so že veliko storile in so še več pripravljene storiti, da bi se ta jubilej dostojno obhajal v slavo božjo in njim na čast!

1. Duhovnja sv. Križa.

Svet, po katerem se razteguje duhovnja sv. Križa, je gorat in še večinoma z lesom obraščen. Pustega skalovja še ni veliko najti, dasiravno so v zadnjem času, kakor povsod, že tudi tukaj začeli gozde preveč trebiti. Prebivalci imajo svoje hiše večinoma vrh hribov, ker se povsod nahaja dovolj vode, v dolinah in grabah kraj potokov pa imajo travnike in više po hribih njive in gozde. Nekoliko se tudi v tej duhovnji vinogradov nahaja, namreč v Kozjaku in Šurkovem vrhu, vendar imajo posestniki svoje vinograde večidel v sosednjih župnijah sv. Jurja, Zgornje sv. Kungote in v Kamnici.

Zemlja je večinoma kamenita; razun kamenja za zidovje nahaja se ondu dober apnenik, katerega vsako leto precej sežgejo ter prodajo; tudi je najti peščenik, iz katerega si ljudje dobre bruse delajo in celo zlahtnemu kamenju sledovi se najdejo. Govorica med ljudstvom trdi, da so nekdanj tukaj železo in srebro kopali in v Kozjaku še kažejo dva zasuta rova iz tistega časa.

Sv. Križ je 582 metrov nad morjem, in površje cele duhovnije meri okoli 3802 □ oralo ter meji na župnije sv. Jurja, Zgornje sv. Kungote, Kamnico, Selnico, sv. Duha in Lučane.

Prebivalec ima 968, in so sami katoliški Slovenci, ki po politični razdelitvi spadajo v občino sv. Križa in deloma Rošpah pod okrajno glavarstvo Mariborsko in okrajno sodnijo Mariborsko na levem pobočju.

Ko je bila l. 1786. tukaj samostalna duhovnja ustanovljena, vpisali so bili v njo 1. celo občino sv. Križa, izvzemši dva kmeta (Potočnika in Pajerja), katera so izločili k sv. Kungoti; pod to občino so spadali kraji Žunkov vrh, Žunkova graba, Gajev vrh in Kozjak; 2. dve tretjini občine Šober ali Brde; 3. četrti del občine Rošpah — vse to iz Kamniške župnije; in 4. 35 hiš iz občine Slemen, župnije Selnice. Ta del Slemen se odpotlej navadno ime-